

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 319. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357948160/facsimile.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

kær, og den Tieckske Fuldmaane straalere saa uforanderlig over Landskabet, som var den en Teatermaane af oljet Papir med en Lygte i Ryggen. Jeg siger den Tieckske; thi han er blandt alle disse unge Skribenter det uomtvistelige Ophav til det romantiske Maaneskinslandskab, i hvilket man maa tænke sig alle Figurerne fra hans Skrifter anbragte. Det er heller ikke vanskeligt at forklare, hvorfor det netop bliver ham, som opfinder Skovensomheden, den maanebeskinnede Tryllenat og Resten. Tieck er født i Berlin, vel omtrent den af alle større Byer, hvis Omegn afgiver de færreste skønne Naturindtryk. Aldrig ser man et fattigere Landskab end det, der dannes af disse brandenburgske Sandstepper, paa hvilke de tynde lange Grantræer staar stivt i Geledder som præjisiske Soldater. Som Rousseau i en paradisisk skøn Natur — Eggen omkring Genf og Montblanc — blev direkte, umiddelbart, følsomt betaget af Naturen, saaledes fik Tieck i en naturlig Egn den sygelige Hovedstadslængsel efter Skov og Bjerg, som affødte Fantasteriet overfor Naturen. Det kolde og dagklare Berlin med sin moderne nordtyske Forstandsdyrkelse vakte Urskovslængsler og Tilbøjeligheder til en Urpoesi.

Vil man overbevise sig om Sandheden heraf, da behøver man blot at gaa til Tiecks eget Levned. Man læse i hans Biografi Fremstillingen af Opholdet i Halle 1792: «Hvor meget anderledes, rigere og venligere traadte ikke Naturen ham imøde i den grønne Saaledal end paa de flade Heder om Berlin. Med dobbelt Magt greb en Følelse ham af uendelig Længsel, som indtil den smerteligste Ophidselse fyldte hans Hjærte, naar han om Foraaret strejfedes igennem Skoven. Da vendte hin Naturdrukkenskab tilbage, en hemmelighedsfuld Magt syntes at drive ham frem. Intetsteds dvælede han hellere end paa den saakaldte Höltybæk i Nærheden af Giebichenstein. Herfra oversaa han Flod og Dal. Hvor ofte saa han ikke Solen synke bag Aftenskyerne, og Maanen i tusinde gyldne Straaler spejle sig i de blidt bevægede Bølger og drømmerisk blinke gennem Buske og mellem Grene! Her har han hvilet mangan Sommernat og drukkert Natur i fulde Drag.»

Man føler den Udespærredes Naturlængsel i Skildringen, et Syn paa Naturen, der til Baggrund har Synet af Brosten.

Og med endnu bestemtere Træk er den Tieckske Naturopfattelse knyttet til hans personlige Naturindtryk i Beskrivelsen af en Aften, der fulgte paa en anstrængende Fodvandring, som